

Hidrografski institut JRM u službi sigurnosti međunarodne plovidbe

Por. bojnog broda Ante Šegedin

Jedan od osnovnih zadataka Hidrografskog instituta JRM jest da u najvećoj mogućoj mjeri obezbijedi i olakša plovidbu brodovima bilo koje veličine, namjene i bilo čije zastave, koji plove morem, čije područje obuhvata djelatnost Hidrografskog instituta, tj. za sada na području Jadranskog i Jonskog mora. Da bi ostvario ovaj svoj osnovni zadatak Hidrografski institut u prvom redu mora poznavati stvarno stanje svih podataka, koji u bilo kom vidu utječu na sigurnost plovidbe i plovni objekata uopće, ili koji imaju bilo kog utjecaja na navigaciju, orijentaciju, vez, boravak na bilo kojem dijelu morskog područja uz obalu, na sidrištima i u lukama Jadranskog i Jonskog mora.

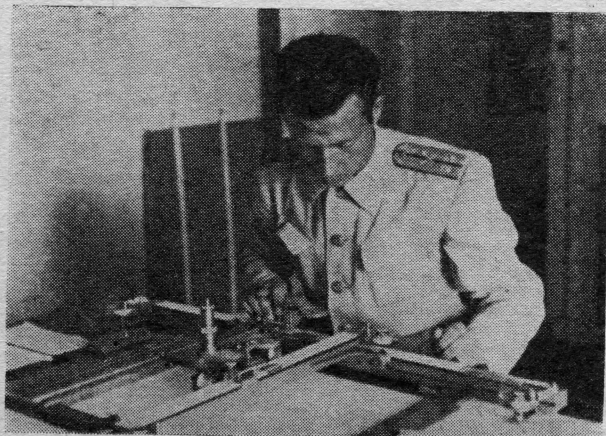
Na temelju poznavanja ovih podataka, izrađuju se navigacijske karte i priručnici, koji pomorcima osiguravaju i olakšavaju plovidbu.

Tako su danas na snazi ukupno 52 pomorske karte i to uglavnom za istočnu obalu Jadrana:

- 3 generalne karte Jadranskog mora,
- 7 pomoćnih kursnih karata E obale Jadranskog mora,
- 6 kursnih karata E obale Jadranskog mora,
- 7 karata planova E obale Jadranskog mora, pored ovoga, izdato je 5 kursnih karata italijanske obale Jadranskog mora, a u pripremi i štampi su još 6 karata ove serije.

Od navigacijskih pomagala na snazi su:

- Peljar istočne obale Jadrana,
- Peljar zapadne obale Jadrana,
- Popis svjetionika Jadranskog i Jonskog mora,

Rad na koordinatografu

— Opasni prostori zbog mina u Jadranskom Jonskom moru.

— Katalog karata i navigacijskih publikacija, — Nautični godišnjak za 1955 godinu.

U posljednje vrijeme izdao je Hidrografski institut i »Daljinar Jadranskog mora«, te »Granice morskih predjela uz istočnu obalu Jadrana«, a u pripremi je i »Peljar Jonskog mora«.

Međutim, publiciranjem karata i navigacijskih priručnika, Hidrografski institut ne završava svoj rad na obradi morskog i obalnog područja, koje dotične karte i publikacije obuhvataju, već produžuje taj rad u novom obliku, tj. u obliku održavanja izdatih karata i priručnika u kurentnom stanju.

Održavati karte i priručnike u kurentnom stanju znači stalno, redovito, blagovremeno i tačno obavještavati sve imaoce tih karata i priručnika o svakoj promjeni, nadopuni, netočnosti i neslaganju podataka na terenu sa onima datim u odnosnim kartama i priručnicima. Radi toga Hidrografski institut mora na vrijeme da bude obaviješten o promjeni, izmjeni i neslaganju podataka, kao i o novonastalim podacima.

S druge strane, na morskome i obalnom području djelatnosti Hidrografskog instituta, stalno se pojavljuju razne smetnje i opasnosti za plovidbu, događaji i pojave prolaznog karaktera karakteristični za orijentaciju, navigaciju i boravak brodova u lukama i na sidrištima o kojima pomorci, treba da u interesu plovidbe budu čim prije obaviješteni. Sve ovo traži od Hidrografskog instituta da brižljivo i redovito prikuplja, sređuje i objavljuje ove podatke, koji brodovima osiguravaju ili u bilo čemu olakšavaju plovidbu i boravak na određenom morskome i obalnom području.

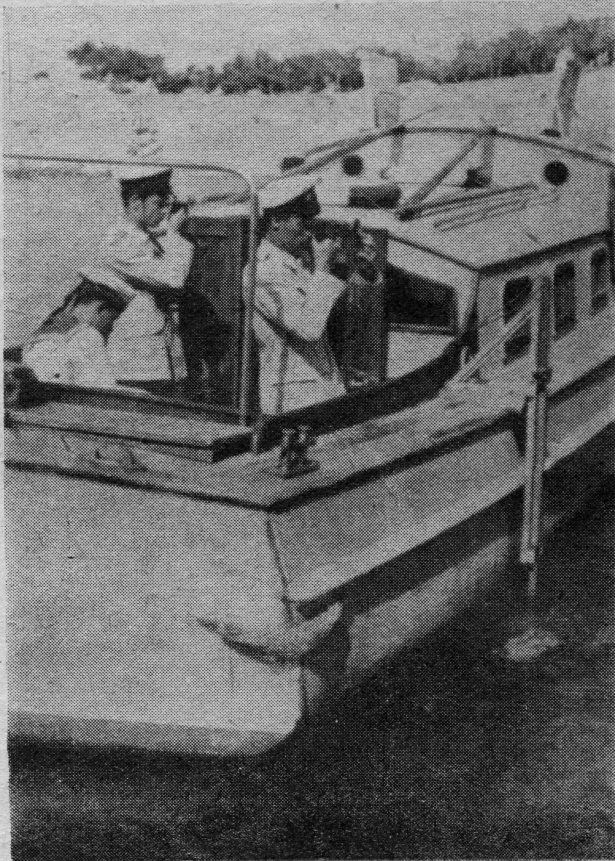
Zgrada Hidrografskog instituta JRM - Split

Ove podatke Hidrografski institut prikuplja na mnogo raznih načina i od raznih izvora (vidi šemu). U prvom redu tu su organi samog instituta koji povremeno preko cijele godine, a naročito u ljetnom periodu, obilaze i rade na terenu u cilju: hidrografskih i topografskih premjeravanja, snimanja panorama važnih predjela, snimanja važnih objekata na obali, prikupljanja toponima (naziva), provjeravanja podataka postojećih publikacija, prikupljanja novih dopunskih podataka i t. d. Posebno se pak vrši sistematsko snimanje iz vazduha (aerofotogrametrija) obalskog pojasa iz vazduha u svrhu izdavanja karata sa najnovijim podacima.

Pored ovoga, Hidrografski institut tijesno saraduje sa čitavom mrežom pomorsko-upravnih i lučkih vlasti na našoj obali (pomorske oblasti, lučke kapetanije i ispostave) od kojih je redovito obavještavan telefonski, telegrafski i pismeno, o svakoj promjeni postojećih podataka, o novim pojavama, izgradnjama i opasnostima na svom području. Isto tako Hidrografski institut saraduje sa nizom ostalih pomorskih ustanova i poduzeća («Bager«, «Brodospas») od kojih također dobija raznorazna obavještenja (bagerovanje, vađenje i položaji podrtina i sl.). Jedna od najtješnijih saradnji Hidrografskog instituta je saradnja sa odjeljenjem Pomorske rasvjete Pomorske oblasti srednjeg Jadrana. Čitava mreža rasvjete — stotine pomorskih svjetionika i svjetala duž naše obale i na otocima — svijetlom

Osmatranje i uzimanje kuteva za triangulaciju

Mjerenje dubina eholatom (ultra-zvučnim dubinomjerom)

pomažu brodovima da odrede poziciju, upozoravaju da je luka blizu, na tjesnace, grebene, sprudove, rtove — na opasnost. Stotine raznih plutača označavaju pličine, podrtine, pokazuju kojim pravcem treba ploviti. O svim ovim sredstvima vodi Odjeljenje pomorske rasvjete svakodnevnu brigu oko funkcioniranja i održavanja, a o svakoj promjeni obavještava Hidrografski institut.

Posebno pak Hidrografski institut obavještavaju i svi zapovjednici brodova i pomorci uopće, čim primjete razilaženje između stvarnog stanja i podataka naznačenih u kartama ili drugim priručnicima za plovidbu. Ovakvim razmimoilaženjem smatra se: zanešena plutajuća oznaka, pogašeno svjetlo, neslaganje dubina i sl. U hitnim slučajevima opažanja prepreka ili opasnosti koje neposredno ugrožavaju sigurnost plovidbe (mine, opasne podrtine, plivajući predmeti i slično) pomorci, ustanove, lučke vlasti i zapovjednici brodova najbržim i najsigurnijim putem (telefonom ili telegrafski) obavještavaju institut i najbliži lučki ured o primjećenom, sa naznakom točne pozicije, točnim opisom pojave ili događaja.

* * *

Na putu za domovinu brod »Dubrovnik« ulazeći u Jadran pretražuje radiolokatorom morsku površinu i registrira sve objekte koji dođu u do-

čiji $x = 43^{\circ} 10' N$, $y = 13^{\circ} 15' E$ opažen prevrnut čamac dug oko 9 metara — komandant 1330 sgr.

Legenda:

- izvještaji o stanju pom. rasvjete
- - - redovni izvještaji i obavještenja koja nisu hitne prirode
- ... hitni izvještaji i obavještenja

Motorni jedrenjak »Slavija« plovi Srednjim vratima iz Zadra za Rijeku punim jedrima. Kormilar najednom opaža čudan predmet u moru. Skreće lagano u desno i u blizini predmeta otkriva lutajuću minu. Zapovjednik jedrenjaka čim je uplovio u luku odmah u lučkoj kapetaniji javlja: »Opazio sam lutajuću minu na poziciji oko 1 Nm u smjeru SW od rta Glavotok; vjetar SE jačina 3«.

Na ovaj način Hidrografski institut dobija potrebne podatke za vlastitu obalu i neutralne vode Jadrana. Za potrebne podatke na morskome i obalnom području stranih država (Italije, Albanije, Grčke) Hidrografski institut koristi strane publikacije u koju svrhu održava stalne i redovite veze sa velikim brojem stranih instituta, sa kojima vrši razmjenu publikacija, karata i ostalih priručnika.

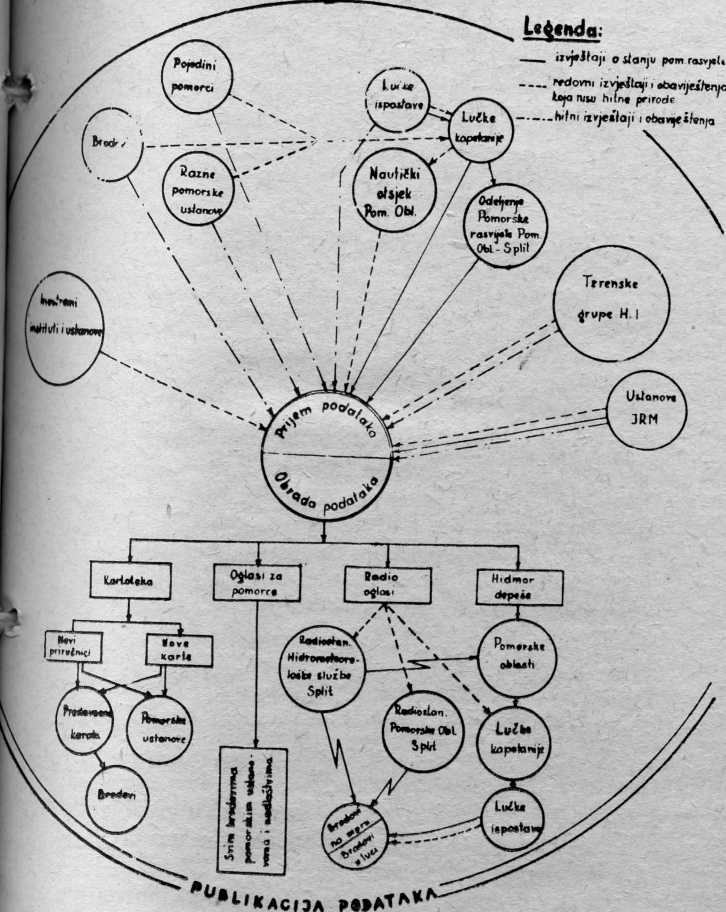
Ovako prikupljeni podaci u Hidrografskom institutu se sređuju, proučavaju i objavljuju ratnim načinom. Hitna obavještenja koja neposredno ugrožavaju sigurnost plovidbe objavljuju se putem »Navigacijskih radio oglasa«. Ovi oglasi upućuju se telefonskim putem svim pomorsko-upravnim i lučkim vlastima, koji ih predaju svim brodovima u vezu na njihovom području. Brodovima u vožnji predaju se preko obalne radio stanice Split tri puta dnevno radiotelegrafski i putem radiofonske stanice hidrometeorološke službe četiri puta dnevno radiofonski.

U određeno vrijeme na trgovačkim i ratnim brodovima svih vrsti i veličina i svih zastava, koji plove Jadranom otvaraju se radioprijemnici i može se čuti:

»Halo, halo, ovdje radiostanica... Radio oglas br. 15 od 31 decembra. Svjetionik Galiola, približno... privremeno pogašen — Hidmor Split. Radio oglas broj 16: Dana 17—19 decembra biće opasan za plovidbu zbog vježbi gadanja morskog prostora... Hidmor Split«.

Sadržaji radio oglasa, koji se emitiraju svakodnevno (4 puta radiofonski i 3 puta radiotelegrafski) namijenjeni su svim brodovima naše i strane zastave (predaju se i na engleskom jeziku), koji plove ili namjeravaju ploviti Jadranom. Ovi oglasi su od ogromne i često puta od presudne važnosti za sigurnost plovidbe na ovom području. Oni obavještavaju o najvažnijim promjenama stanja u mreži pomorske rasvjete i balisaže (pomorskih oznaka), o zaprekama za navigaciju, opasnim područjima, zabranjenim predjelima i raznim ograničenjima u plovidbi i sl.

Na ovaj način svi brodovi najbržim putem saznaju o pojavi neke opasnosti ili važnog podatka za sigurnost plovidbe. Podatke važne za sigurnost plovidbe i ostale podatke za koje pomorci trebaju da znaju, a nisu od neposredne

met njegovog radiolokatora. Svaku sumnjivu mrlju ispita, te ako nešto primjeti telegrafski izvještava. Jedan drugi brod svojim ultrazvučnim dubinomjerom na svom putu mjeri dubine i upoređuje ih sa onima navedenim u pomorskim kartama. Ako primjeti neslaganje izvještava Hidrografski institut čim stigne u prvu našu luku. Na ovaj način ovi brodovi kontrolišu svoju rutu, ne rade samo za sebe, već i za sve brodove — općenito za sigurnost plovidbe.

Prolazeći Kvarnerom noću za Rijeku jedan brod trebao je da došavši na određenu poziciju ugleda u smjeru 35° svjetionik Galiolu. Na određenoj poziciji oficir straže osmatra, ali nema nikakvog svijetla u pravcu Galiole. Sve više postaje jasno da je Galiola u kvaru. Brod produžava svojim kursom, ali brodski radiotelegrafista otkucava: »Svjetionik Galiola u kvaru«.

Jedan naš brod ploveći sredinom Jadrana primjećuje lutajući predmet. Začas skreće sa svog kursa i malo zatim prolazi pored prevrnutog ribarskog leuta. Brod uzima stari kurs, ali oficir straže nije zaboravio da naredi telegrafisti da preda radiogram: »Hidmor — Split na pozi-

Veze Hidrografskog instituta JRM sa stranim Hidrografskim institutima

opasnosti ili bitne važnosti, sređuju se i obrađuju po važnosti te objavljuju pomorcima putem mjesečne publikacije Hidrografskog instituta »Oglaša za pomorce«, koji se redovito odašilje svim brodovima, pomorskim ustanovama i nadležnima. Sa ovom publikacijom Hidrografski institut obavještava zainteresirane o svim promjenama na određenom morskom i obalnom području i ujedno vrši ispravke i dopune svojih već izdatih publikacija, kojima se pomorci koriste. Sve ostale podatke koji nemaju momentalno važnosti za sigurnost i olakšanje plovidbe Hidrografski insti-

tut sređuje, unosi u svoju kartoteku neobjavljenih podataka i koristi ih kod izrade novih karata i navigacijskih priručnika.

Naši pomorci trgovačke i ratne mornarice, svi naši ljudi koji rade u pomorskim ustanovama, te koji žive i rade na obalama našeg mora, dobro znaju od kolike su važnosti podaci koje oni dostavljaju Hidrografskom institutu i o kojima ovaj dalje obavještava pomorce. Oni znaju da ovi podaci u mreži sigurnosti plovidbe čuvaju ljudske živote, brodove i materijal za nesmetan pomorski saobraćaj.